

אניני מתיקה

מלוקט מספר

'מתיקות התורה'

מוסד השכל ולקח טוב ואמרות חיוזק הגלמדים מתוך פרשיות התורה מלוקטים מפני סופרים וספרים בכתבם וכלשונם

פרשת כי תצא - גליון מ

ואמרו לו שהם אותם הכלים שהוציא הוא מהגלות, ופעם אחת אמר שנפלה בית טומאה אחד בצורה גדולה מאוד, ובכל יום עולים אלפי אלפים בעלי מלאכות בנאים לבנות החומה, אבל יש לי שומר טוב, שכשהרב מו"ה יעקב יצחק מלאנצהוט [החווה מלובלין] מתפלל תפילת י"ח מתפילת מנחה מפיל כל מה שבונים, והבנתי דבריו הקדושים שמפיל זה ע"י שעל ידי תפילתו בונה חומות ירושלים ובית המקדש, ולפי ערך שבונה חומות ירושלים לפי ערך זה מפיל בהבית הזה של טומאה, כי כשזה קם זה נופל.

והצנע לכת עם אלקיך

וזהו שנאמר 'כי תבנה בית חדש' כנ"ל, שהאדם בונה הבית המקדש שיתחדש לעתיד לבוא במהרה בימינו, וצותה

כשאדם עובד השי"ת, במעשיו בונה חומות ירושלים ובית המקדש

כִּי תִבְנֶה בֵּית חֲדָשׁ וְעָשִׂיתָ מִצְקָה לַגָּגָךְ וְגו' (כב, ח). על פי מה שפירשתי ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם, שבונה ירושלים ה' (תהלים קמז, ב) ובמה בונה אותה, 'בימינו' על ידי הימים שלנו, שבכל יום כשאדם עובד אותו יתברך שמו, הכל לפי מעשיו בונה את ירושלים ובית המקדש, יש בונה ביום אחד שורה שלימה, ויש מניח למשל לבנה אחת, כן בונה האדם מישראל שעובד ה' בכל יום, עד שיהיה נבנה בשלימות במהרה בימינו.

ובן שמעתי מהרב הקדוש מו"ה אלימלך זצ"ל, שכשעשה עלית נשמה ראה שנושאים את כלי הבית המקדש,

עובדות וסיפורי צדיקים

תן את הכסף להגבאי, כי חייב אתה לו הכרת הטוב

לֹא יָבֹא עַמּוּנִי וּמוֹאָבִי בְּקָחַל ח' וְגו', אֲשֶׁר לֹא קָדְמוּ אֲתֶכֶם בְּלָחֶם וּבְמַיִם (כג, ד-ה). בשנת תש"ח כשהיתה מלחמת השחרור היו הדרכים שבין עיה"ק לירושלים לתל אביב סגורות, ולא היו יכולים לנסוע מעיר לעיר, ורק יחידים הורשו לעבור בין העיירות, החסיד המפורסם מו"ה מענדיל פרידמן ז"ל, שהיה סוחר אתרוגים ומרן הרה"ק ר' אהרן מבעלזא זצ"ל קראו ר' מענדיל פון די אתרוגים, שהיה נוהג לשלוח מארץ ישראל עוד קודם המלחמה אתרוגים לבעלזא, פעם אחת חלה בחולי מעיים רח"ל ובהליכתו ברחוב פגש פעם את הגבאי הרה"ח ר' הלל ווינד ז"ל שבמשך ימות השבוע היה בתל אביב אצל מרן ז"ל, ופעם אחת בשבוע ביום שלישי היה חוזר לביתו בירושלים עיה"ק, והתלונן אצלו על חולי המעיים שהיה לו, וכי אין באפשרות כעת להזכירו אצל מרן ז"ל.

שרה במים חלה מיי"ב חלות של הרה"ק מבעלזא ואכלה והתרפא מחולי מעיים

אמר לו הגבאי ר' הלל, יש לי באמתחתי חלה אחת מיי"ב חלות של מרן ז"ל תיקח אותה ותשרהו במים ותאכל ממנו, והשי"ת יעזור לך שתתרפא, ואכן כך היה התחיל לאכול מהחלה ונתרפא לגמרי ב"ה.

כאשר נפתחו הדרכים נסע ר' מנדל הנ"ל לתל אביב להגיש קוטל למרן ז"ל ובידו פדיון של עשר פונט על הישועה שנושע על ידי החלה של מרן ז"ל, כשנכנס למרן ז"ל וסיפר לו מה שהיה אמר לו מרן ז"ל שיתן את הכסף להגבאי ר' הלל כי זה שייך

(משלי ג, כט), זהו שמפרש טעם שלא לחרוש בשור ובחמור לפי שהשור מעלה גרה והחמור אינו מעלה גרה, וכשיראה שהשור מעלה גרה יהיה סבור שהוא אוכל ומצטער, וזהו אל תחרוש על רעך רעה, שגורם לחמור שחרוש על רעהו רעה. בעל הטורים

לנו התורה הק', שכשאתה עוסק בבנין הקדוש, 'ועשית מעקה לגגך, לגג ועליה שלך, כשתעלה בחכמה ושכליות לעולמות עליונים, לבנות הבנין הקדוש, תראה שתעשה מעקה וגדר סביב בעבודתך זאת, שלא יתראה עבודתך, ותסתיר מעשיך ולבך, רק עבודתך יהיה בפנימיות לבך, והצנע לכת עם אלקיך. זרע קודש

אם שומע ורואה את אביו ואמו עובדים השי"ת, אזי אין לדאוג שהבן יהיה בן סורר ומורה

בן סורר ומורה איננו שומע בקול אביו וגו' (כא, כ). זכור אזכור ביראה ורעד מה ששמעתי, מהאי עיר וקדיש מוהר"ר חיים אלעזר שפירא זי"ע אבד"ק מונקאטש, שזכיתי להיות מיושבי שולחנו בעת שהותו בבודאפשט, דברי התעוררות שאמר בפני קהל ועדה בפ' כי תצא 'כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שומע בקול אביו ובקול אמו' ושאל איך אפשר להיות שלאיש יהודי תמים ומאמין,

אין כח החמור ככח השור

לא תחרש בשור ובחמור יחדיו (כב, י). והשם חמל על כל מעשיו, כי אין כח החמור ככח השור. אבן עזרא

לפי שהשור מעלה גרה והחמור לא, וכשיראה שהשור מעלה גרה יחשוב שהוא אוכל ומצטער

לא תחרש בשור ובחמור יחדיו (כב, י). ב' במסורה, דין, לא תחרוש בשור ובחמור, ואידך לא תחרוש על רעך רעה

עובדות וסיפורי צדיקים

אליו ועל כן חייב הוא לו הכרת הטוב, התעקש ר' מענדיל ואמר הלא הכה שיש לי"ב חלות הם מכוחו של רבינו והגבאי אינו אלא שליח, אך מרן ז"ל בשלו, לבסוף בהתערבות הגבאי ר' הלל הסכים מרן ז"ל לפשרה שחמש פונט יתן להגבאי ר' הלל, וחמש פונט יתן למרן ז"ל. מפי המשב"ק הרה"ח ר' אברהם מינסקי שליט"א.

בקדושתו של אהרן, ח"א, עמ' שלא

קידש על כוס בשיעור קטן מחמת שקיבל זאת מחמיו

לא תתעב מצרי פי גר תיית בארצו (כג, ח). מכל וכל, אף על פי שזרקו זכוריהם ליאור, מה טעם, שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק (רש"י):

מספרים על הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל בעל ה'מכתב מאלהיו', שכל ימיו נהג לקדש על הכוס בשיעור קטן, ולא הקפיד לקדש על הכוס בשיעורו של הגאון בעל החזון איש זצ"ל, ורק לאחר פטירת זוגתו ע"ה התחיל לחזר על כוס בשיעור גדול ולקדש בו על היין, והיה הדבר לפלא בעיני מקורביו, פעם אחת הסביר להם טעמו, כי הגביע הקטן קיבל במתנה מחמיו, וידע שאשתו חפצה מאוד שיקדש וישתמש בגביע זה, וכיון שאמרו (ב"מ נט, א) 'לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו', על כן נהג להדר בשיעור זהירות בכבודה, וקידש בגביע זה, אבל לאחר פטירתה החל לקדש בשיעור גדול כפי שמכריע ה'ביאור הלכה' (סימן רעא, סעיף יג, ד"ה של רביעית) דבקידוש דאורייתא יש להחמיר ולקדש על שיעור גדול.

הגה"צ ר' אברהם אלימלך בידרמן שליט"א, באר החיים, חנוכה, עמוד שנט

איך אני יכול לעזוב את הישיבה שבה למדתי, וגם סיפקה לי מקור פרנסה כשהייתי זקוק לה

לא תתעב מצרי פי גר תיית בארצו (כג, ח). מכל וכל, אף על פי שזרקו זכוריהם ליאור, מה טעם, שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק (רש"י):

בשנות תש"ל המוקדמות כאשר שימש כמגיד שיעור בבית המדרש של 'תורה ודעת', הוזמן הג"ר אברהם פאם זצ"ל לכהן כראש ישיבה בכולל חשוב בארץ ישראל ובבית המדרש שזה עתה נוסד במסגרתו והוצעה לו משכורת מכובדת, הרב פאם סירב להצעה כמעט מיד, לשאלת בנו מדוע סירב, השיב הרב פאם: איך אני יכול לעזוב את 'תורה ודעת', אני חייב כל כך הרבה לישיבה, כאן למדתי, הישיבה סיפקה לי משרה כשהייתי זקוק לה.

לעולם אודך, עמוד תנח

אנשים חכמים בחכמת התורה ויראי השם אמיתיים, ובנותיה הולכות בצניעות ומחונכות במדות ישרות עם אמונה פשוטה, באופן הנ"ל אין לפחד ולדאוג שהבן יהיה בן סורר ומורה, אבל איך אפשר שיהיה לאיש בן סורר ומורה, במקרה ש'איננו שומע קול אביו וקול אמו' איך שקולותיהם בוקעים למרומים ומגיעים לשחקים בעת עבודת השם, אבל אם כן הוא שומע אותם הקולות, אז הוא מחוסן ומבוטח שילך בעקבות אבותיו, בדרך התורה הקדושה והיראה הטהורה.

זיו המנהגים, חודש אלול, עמוד קמא

יהיה בן מתחצף שאינו שומע בקולו, הלא ידועים דברי המפרשים הנסתרות לה' אלקינו (נצבים כט, כח) מי שהוא צדיק בנסתר, מזה יודע ה' לבדו, אבל 'והנגלות' בגלוי אפשר לדעת ע"י 'לנו ולבנינו' ע"י הבנים אם הולכים בדרכי האבות.

אלא אם הבן והילד שומע בגיל צעיר, שהאב קם באשמורת הבוקר, ואומר ברכת התורה בקול רם, ובמשך כל היום שומע מאביו איך שהוא עובד השי"ת, והאם בעת הדלקת הנרות משמיעה קולה עם דמעות זולגות, איך שהיא מתפללת ומתחננת עבור בניה שיהיו

עובדות וסיפורי צדיקים

משהתעשרת סיבב הקב"ה שיהפוך בנך לבעל מום כדי שיסכים לישא את בתו של החייט

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה תְּדַשָּׁה (כד, ה). סיפר הרה"ק ה'פני מנחם' זע"א, על יהודי אחד פשוט מהעיר ווארשא, שהיה מרבה לפקוד את מעונו של אביו הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע ומפציר בו שיברכו ויבטיחו בעשירות וריבוי נכסים, והרבי לא ברכו, אך הלה לא הרפה עד שהרבי נעתר לבקשותיו וברכו בעשירות.

ואבן נתקיימה ברכת הרבי ועלתה קרנו של היהודי בעשירות גדולה, עד שנהפך להיות אחד מעשירי העיר ווארשא, והנה, בן יחיד היה לו לעשיר אשר החל להתקרב לגיל בן י"ח לחופה, באחד הימים אירע אסון נורא, הבן נקלע לתאונה נוראה (עקסידענט) ונעשה בעל מום נורא ברגליו, מכיוון שכן הוכרח לקחת שידוך בת טובים את בתו של החייט העני והדלפון של ווארשא, אשר הסכים לתת לו את בתו, לאחר שהתחייב לשלם את כל הוצאות הנישואין ודמי נדוניה כהוגן.

בצר לו נכנס היהודי אל ה'אמרי אמת' בבכי תמרורים, על מצבו של בנו ועל השידוך שאינו הגון שנקרה לידי בהכרח ממש, אמר לו הרבי, הנה ארבעים יום קודם יצירת הולד הוכרז כי זהו זיווגו של בנך, על כן, לא ברכתך בעשירות כי ידעתי שכשתהיה מעשירי העיר לא תסכים לזווג את בנך היחיד אלא לבת גדולים או לבת עשירים ובעלי ממון, אך **משהתעשרת סיבב הקב"ה שיהפוך בנך לבעל מום**, וכך יסכים לישא את בתו של החייט, כפי שנגזר עליו מקדמת דנא, והדברים נוראים ומבהילים.

הגה"צ ר' אברהם אלימלך בידרמן שליט"א, באר הפרשה, חיי שרה, תשע"ט, עמוד י

אם השידוך מן השמים, שום מעכב לא יעמוד לנגדו

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה תְּדַשָּׁה (כד, ה). שדוכו של הסטייפלער זצ"ל, בעצמו יעיד על כך, שאם השדוך מהשמים, שום מעכב לא יעמוד לנגדו, החזון איש הציע לו את אחותו, ומכיון שאסור לקדש את האשה עד שיראנה, קבעו ביניהם שיתראו באכסניה אחת קרוב לוילנא, מאחר והנסיעה ארוכה והרבה בטול תורה כרוך בה, החליט הסטייפלער לעשות משמר [ללמוד כל הלילה] קודם הנסיעה, וביום שלאחריו בעת הנסיעה במרכבת הברזל ישלם את שעות השינה, אולם כשהגיע לרכבת הבחין כי הספסל מכוסה בבד ונחרד שמא יש בו חשש שעטנו, לכן החליט לעמוד על רגליו כל הנסיעה ולהמשיך בשנון תלמודו, כשהגיע למקום הפגישה בשעה היעודה נוכח לראות שהמדוברת בלוית אחיה הגדול עדיין לא הגיעו, ומחמת השעה המאוחרת ותשישותו הגדולה, החליט לתפוש תנומה קצרה עד בואם, קרא ק"ש וברך המפיל ושכב לישון.

והנה עוצם את עיניו והנה מודיעים לו שהמדוברת ואחיה הגיעו, אבל כיון שכבר ברח המפיל החליט להרדם קמעה כדי שיהיה לברכה על מה לחול, ואכן קיים בו **אני שכבתי ואישנה**, ואחות החזון איש ואחיה ממתינים בסבלנות עד שיתעורר.

הגע בעצמך האם באופן הגיוני שידוך שכזה יכול בדרך הטבע להיות, אולם מה' אשה לאיש, אכן לבסוף הם השתדכו ביניהם והקימו את ביתם לתפארה, וממנו יצא מאורן של ישראל הגאון הגדול ר' חיים זצ"ל.

תולדות יעקב [תולדות הסטייפלער זצ"ל, בעל קהלות יעקב] עמוד סו

הנהמרים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים

המרתנה

הטובה והיפה, החשובה והנחוצה,
הנחמדה והמתוקה

ביותר

לפרסים; לדורון דרשה לבר מצוה; לתשורת הוקרה למלמד;
לעידוד לתלמיד; להכרת הטוב לאב; להערכה לסב; לחיזוק לבן;
להערכה לשווער; ולשמח את החתן

בי לקח טוב נרתתי לכם